

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж 4716/20
21.4.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судије Сање Агатоновић, председника већа и судија Данице Косовац и Весне Секулић, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., против туженог ББ из ..., чији је пуномоћник Горан Планојевић, адвокат из Младеновца, Саве Ковачевића 34, ради утврђења, одлучујући о жалби туженог изјављеној против пресуде Основног суда у Младеновцу – Судске једнице у Сопоту П 868/16 од 27.1.2020. године, у седници већа одржаној дана 21.4.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована жалба туженог и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Основног суда у Младеновцу – Судске једнице у Сопоту П 868/16 од 27.1.2020. године у другом и трећем ставу изреке.

ОДБИЈА СЕ као неоснован захтев туженог за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Образложење

Пресудом Основног суда у Младеновцу – Судске једнице у Сопоту П 868/16 од 27.1.2020. године, првим ставом изреке одбијен је као неоснован тужбени захтев којим је тражено да се утврди да је тужилца по основу улагања и рада у ванбрачној заједници са туженим стекла право својине са уделом од 1389/2500 идеалног дела на катастарској парцели број ... у површини од 0.18.94 ха, са изграђеном породичном стамбеног зградом у површини од 60 м², помоћном економском зградом у површини од 83 м², на катастарској парцели број ..., воћњак горњи део села у површини од 0.23.54 ха и катастарској парцели број ... у површини од 0.27.88 ха, уписане у лист непокретности број ... КО ..., што би тужени био дужан да призна и дозволи да тужилца своје право својине на наведеним парцелама са уделом од 1389/2500 идеалног дела упише у надлежни катастар непокретности као сувласник предметних непокретности, док би у противном пресуда служила као исправа подобна за упис права својине на напред наведеним непокретностима. Другим ставом изреке делимично је усвојен евентуални тужбени захтев, па је обавезан тужени да тужилци на име уложених средстава и личног рада на породичној згради изграђеној на катастарској парцели број ... уписаној у лист непокретности број ... КО ... исплати износ од 1.359.418,47 динара са законском

затезном каматом почев од 26.4.2013. године, па до исплате, а одбијен је као неоснован тужбени захтев у преосталом делу за разлику између досуђеног до траженог износа од 1.843.893,00 динара. Трећим ставом изреке обавезан је тужени да тужиљи накнади трошкове парничног поступка у износу од 193.992,00 динара.

Благовремено изјављеном жалбом тужени је побијао првостепену пресуду из свих законских разлога прописаних чланом 373 став 1 Закона о парничном поступку (“Службени гласник РС”, бр. 72/11...18/20) у другом и трећем ставу изреке. Трошкове другостепеног поступка опредељено је тражио.

Испитујући правилност ожалбене пресуде у побијаном делу, сагласно овлашћењима предвиђеним чланом 386 Закона о парничном поступку, Апелациони суд је оценио да жалба туженог није основана.

У првостепеном поступку нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачке 1, 2, 3, 5, 7 и 9 Закона о парничном поступку, на које Апелациони суд пази по службеној дужности, а изрека првостепене пресуде у потврђујућем делу је јасна и у њеном образложењу су дати потпуни разлози о битним чињеницама, који су сагласни са изведеним доказима, због чега се она неосновано побија и указивањем на битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 12 Закона о парничном поступку.

Према утврђеном чињеничном стању и стању у списима, тужиља и тужени су били у емотивној вези од 2001. године. Тужени је живео у Аустралији, повремено је долазио у Србију, па су се парничне странке договориле да купе кућу ... у којој би боравили када су у Србији. Према уговору о купопродаји непокретности овереним пред Општинским судом у Сопоту под Ов I - 883/02 дана 27.8.2002. године и закљученим између ВВ, ГГ, ДД, ЂЂ и ЕЕ – продаваца и туженог ЖЖ – купца, који је по овлашћењу туженог Ов 602/02 од 26.6.2002. године закључила тужиља, предмет уговора је део катастарске парцеле број ... кућа, двориште и воћњак у површини од 0.19,99 ха и катастарска парцела број ... воћњак код куће у површини од 0.28.62 ха, а продавцима је на име купопродајне цене за наведену непокретност исплаћен износ од 12.000 евра. Према потврди о разводу тужени је био у браку све до 29.8.2003. године са 33. Тужени након куповине наведене непокретности више није долазио у Србију, док је тужиља отишла у Аустралију почетком 2005. године и вратила се након шест месеци у Србију, а парничне странке нису закључиле брак. Тужиља је реновирала и адаптирала предметну кућу и парцеле, тужени је био упознат са наведеном чињеницом и сагласио се да тужиља реновира кућу и да је користи, јер је кућа саграђена 1946. године, па је у време куповине исте била запуштена и у лошем стању.

Према налазу вештака грађевинске струке Владимира Вукчевића од 20.3.2018. године, утврђена грађевинска вредност купљених непокретности и то старе амортизоване куће ПР + 1 и парцеле број... у 2002. години износи 714.745,28 динара или 23.824,838 ДЕМ, или 12.158,00 евра. Укупна грађевинска вредност свих инвестиционих улагања на кући и на земљишту, рачунајући улагања на оградавању парцеле и постављену металне улазне капије, изради бетонског улазног платоа на службеном улазу где је постављена испод и бетонска цев за одвод атмосферске воде у 2005. години износи 1.254.254,30 динара или 14.931,598 евра, док укупна грађевинска

вредност куће, плаца са свим извршеним радовима адаптације на кући и парцели у 2005. години износи 26.838,529 евра. Укупна грађевинска вредност целокупне зграде са свим инвестиционим улагањима на кући и земљишту на дан вештачења по одбитку амортизације од 13% износи 2.759.913,20 динара или 23.349,52 евра. Према приложеним потврдама о извршеним трансферима новца у корист тужиље, тужени је тужиљи уплатио дана 3.9.2001. године износ од 200 АУД, дана 6.11.2002. године износ од 1.000,00 АУД или 550,90 евра, дана 14.7.2003. године износ од 1.000,00 АУД, дана 28.11.2003. године износ од 1.000 АУД или 598,10 евра, дана 19.3.2004. године износ од 1.000,00 АУД или 598,20 евра, дана 12.5.2004. године износ од још 1.006,99 АУД или 582,34 евра, дана 15.10.2004. године износ од 1.030,00 АУД или 579,10 евра, дана 29.11.2004. године износ од 2.000,00 АУД или 1.155,80 евра. Износ од 1.155,80 евра послат дана 29.11.2004. године представља поклон тужиљи на име куповина авионске карте, док износ од 120 евра послат дана 30.9.2001. године представља поклон за рођендан, па је тужени мимо наведених поклона тужиљи преко рачуна укупно послао износ од 3.489,29 евра. Тужени је тужиљи преко пријатеља ИИ и ЈЈ послао укупно износ од 7.000,00 долара или 3.919,00 евра.

Према исказу тужиље, саслушане у својству парничне странке, тужени је исплатио 8.000,00 евра на име купопродајне цене за кућу и земљиште, док је преостали део купопродајне цене у износу од 4.000 евра исплатила тужиља, и сва своја средства уложила у адаптацију куће. Тужиља је завршила економски факултет и ликовну академију, до 2005. године била је запослена у предузећу "... " као ..., а поред редовних зарада остваривала је и приходе по основу дневница, а 2005. године отишла је у пензију и том приликом добила отпремнину од 6.000 евра коју је уложила у адаптацију куће. Поред тога, 1991. године отворила је приватно предузеће "...", које је затворила када је кренула у Аустралију, ..., па зараду остварује и продајући ...

Тужени је у свом исказу тврдио да је купопродајну цену у целости исплатио својим новцем, да није имао планове да се врати из Аустралије, нити да живи у заједници са тужиљом, да је целокупна адаптација куће извршене његовим средствима које је слао тужиљи преко банака и преко својих пријатеља, као и да је постојао договор да тужиља изврши адаптацију, али средствима туженог.

Саслушани сведоци КК, ЈЛ, ЈЛЈ, ММ и ГГ били су сагласни око чињенице да је кућа била потпуно неусловна за становање, без струје и воде, са разрушеним кровом и срушеним степеништем, без купатила, са земљаним подовима и зидовима од трске, док је сведок ГГ, један од продаваца куће у свом исказу навео да је тужиља извршила велике промене на кући.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је у складу са одредабама члана 4, члана 171 и члана 191 Породичног закона оценио да је у време стицања својине на предметним непокретностима купопродајом тужени био у браку све до 29.8.2003. године, да након куповине предметне непокретности тужени више није долазио у Србију и проводио време са тужиљом, па како је на страни туженог постојала брачна сметња, то се њихова емотивна веза и евентуална заједница живота која је претходила разводу постојећег брака туженог не може сматрати ванбрачном заједницом, која би сходно члану 170 Породичног закона била основ за стицање заједничке имовине са правом на поделу исте сагласно доприносу у њеном

прибављању, па је одбио као неоснован тужбени захтев у делу којим је тужила тражила да се утврди да је сувласник на 1389/2500 идеалних делова предметних непокретности. Првостепени суд је оценио да је у периоду од заснивања емотивне заједнице до њеног престанка тужила улагала у адаптацију предметне куће и да има право да од туженог тражи исплату доприноса по основу учешћа у адаптацији предметне куће, јер је иста адаптирана и реновирана заједничким средствима тужиле и туженог током трајања њихове емотивне везе, да је тужила непосредно учествовала у извођењу радова ангажујући мајсторе и сопствени рад, док је тужени повремено слао новац из Аустралије, па је висину вредности уложених средстава у реновирање предметне непокретности првостепени суд утврдио на основу налаза вештака грађевинске струке, при чему је износ на име укупних улагања у адаптацију куће утврђених налазом вештака у износу од 14.931,60 евра умањено за износ од 3.408,29 евра, колико је тужени послао тужилу и другим ставом изреке делимично усвојио евентуални тужбени захтев за исплату износа од 1.359.418,47 динара на име вредности улагања тужиле, а у преосталом делу одбио као неоснован евентуални тужбени захтев.

По оцени Апелационог суда, првостепени суд је на правилно и потпуно утврђено чињенично стање, правилно применио материјално право дајући за своју одлуку у потврђујућем делу довољне и јасне разлоге, које у целости прихвата Апелациони суд и сходно члану 396 став 2 Закона о парничном поступку на исте упућује.

Према утврђеном чињеничном стању, између тужиле и туженог није постојала ванбрачна заједница, већ емотивна заједница, јер је заснована у време када је тужени био у браку, а који брак је разведен 2003. године и брачност туженог је била сметња за заснивање ванбрачне заједнице у смислу члана 17 Породичног закона, а с тим у вези и околност да је тужила уложила део својих средстава у адаптацију предметне непокретности не представља основ за утврђивање сувласништва на истој, већ улагање тужиле у смислу изведених унутрашњих и спољашњих радова представља адаптацију објекта, којим су побољшани услови становања, јер се извршеном адаптацијом не може остварити право својине на непокретности, па имајући у виду врсту и висину улагања у предметну непокретност, утврђено је да тужила нема право на удео у предметној непокретности, већ у складу са својим доприносом новчани део онога што је уложила у посебну имовину туженог. Тужила је била запослена, остваривала је зараду, па је радове на кући финансирала и својим средствима, док је тужени финансирао куповину наведене непокретности и новцем који је слао тужилу финансирао у делу радове на адаптацији куће. Поред тога, из исказа парничних странака и сведока саслушаних током првостепеног поступка произлази да је кућа била потпуно неусловна за становање, а према исказу једног од продаваца.

Имајући у виду наведено, првостепени суд је узимајући у обзир све врсте доприноса странака током трајања њихове емотивне заједнице оценио да је тужила неспорно уложила свој рад и средства у адаптацију предметне непокретности, јер с обзиром на постојање дугогодишњег емотивног односа између парничних странака, који не може бити ванбрачна заједница, због постојања брачних сметњи, како је то правилно закључио првостепени суд, тужила и тужени су се договорили да купе кућу која је плаћена средствима туженог стеченим пре заснивања заједнице, а за убудуће су се договорили да ће је адаптирати како би у истој боравили док су у Србији. Радови на

предметној кући, као и спољашњи радови око куће финансирани су новцем и радом тужиле, а за обављање тих радова постојала је сагласност туженог, који је слањем новца исте у делу финансирао, па је првостепени суд грађевинским вештачењем утврдио укупан износ улагања у адаптацију и реконструкцију предметне непокретности и тужиле у складу са њеним доприносом правилно досудио новчани део онога што је уложила у адаптацију и реновирање целог објекта.

Неосновано се жалбом туженог указује на учињену битну повреду из члана 374 став 2 тачка 12 Закона о парничном поступку, јер је изрека првостепене пресуде у побијаном делу јасна и у њеном образложењу су дати потпуни разлози о битним чињеницама, који су сагласни са изведеним доказима.

Неосновано се жалбом оспорава оцена изведених доказа наводима да суд није утврдио да је тужиле учествовала у финансирању адаптације куће и да није посебно ценио исказе сведока, као ни писане изјаве које је тужени доставио, јер суд у складу са одредбом члана 8 Закона о парничном поступку по слободном уверењу оцењује које ће чињенице узети као доказане. У конкретном случају ова оцена је заснована на савесној и брижљивој оцени сваког доказа засебно и свих доказа заједно, те на основу резултата целокупног поступка, што произлази из образложења побијане одлуке, односно могуће је закључити која чињеница је на основу ког доказа и из којих разлога узета као утврђена. Такође, искази саслушаних странака и сведока у поступку су били предмет оцене првостепеног суда, а исти је по оцени Апелационог суда правилно закључио о постојању правно релевантних чињеница, за које је дао јасне и довољне разлоге.

Према одредби члана 7 Закона о парничном поступку странке су дужне да изнесу све чињенице на којима заснивају своје захтеве и дужне су да предложе доказе којима се те чињенице утврђују. Суд утврђује чињенице од којих зависи одлука о основаности захтева искључиво на основу предложених и изведених доказа и одлуку доноси по свом уверењу на основу савесне и брижљиве оцене сваког доказа засебно и свих доказа заједно, односно на основу резултата целокупног поступка.

Без утицаја је жалбено указивање на нове чињенице и приложене доказе, јер се у складу са чланом 372 став 1 Закона о парничном поступку у жалби не могу износити нове чињенице и предлагати нови докази, осим ако подносилац жалбе учини вероватним да без своје кривице није могао да их изнесе, односно предложи до закључења главне расправе, што тужени није учинио.

Неосновано се жалбом оспорава налаз и мишљење судског вештака грађевинске струке, указивањем да је нејасно које је цене судски вештак применио у свом налазу, због чега је предложено поновно вештачење, које је првостепени суд одбио.

Одредбом члана 271 став 1 Закона о парничном поступку прописано је да ће странка ако има примедбе на налаз и мишљење судског вештака доставити у писаном облику, у року који суд одреди за изјашњење. Ставом 2 истог члана прописано је да странка може ангажовати стручњака или другог вештака уписаног у регистар судских вештака, који ће да сачини примедбе на достављени налаз и мишљење или нови налаз и мишљење у писаном облику. На рочишту за главну расправу суд може да их прочита и да дозволи том лицу да учествује у расправи, постављањем питања и давањем

објашњења. Ставом 3 истог члана прописано је да ће суд на рочишту расправити примедбе и покушати да усагласи налазе и стручна мишљења вештака. Ставом 4 истог члана прописано је да ако се на рочишту не усагласе налаз и стручна мишљења вештака, односно ако суд сматра да битне чињенице нису довољно расправљене, суд ће одредити ново вештачење које ће поверити другом вештаку и о томе обавестити странке.

Према стању у списима, првостепени суд је на предлог тужиље, решењем од 9.1.2018. године, одредио извођење доказа вештачењем од стране судског вештака грађевинске струке, ради утврђења грађевинске вредности куће, парцеле на којој је кућа саграђена и вредности изведених радова на адаптацији куће. Судски вештак је свој налаз и мишљење доставио суду дана 20.3.2018. године, у налазу је утврђена вредност изведених унутрашњих и спољашњих радова са образложењем да амортизација у периоду од 2003. године до 2008. године није постојала, или је занемарљива и исти је достављен туженом дана 16.5.2018. године, на који није имао примедбе, већ је поднеском од 16.10.2019. године паушално оспорио наведени налаз, а није искористио могућност предлагања изјашњења судског вештака на ту околност, те је првостепени суд правилно у складу са чланом 315 став 2 Закона о парничном поступку одбио предлог за поновно вештачење, док изнетим оспоравањем налаза вештака није доведена у сумњу његова валидност са становишта стручности и објективности.

Неосновано се жалбом туженог указује на учињену битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 7 Закона о парничном поступку да је туженом онемогућено расправљање учествовањем у вештачењу пошто је првостепени суд наложио вештаку грађевинске струке да изађе на лице места, а да о датуму и часу изласка вештака на лице места тужени и пуномоћник туженог нису били обавештене на законом предвиђен начин, већ је судски вештак изашао на лице места и вештачење обавио без њиховог присуства "због краткоће времена за писмено дописивање и усклађивање термина".

Према стању у списима, првостепени суд је у складу са одредбом члана 269 Закона о парничном поступку посебним решењем од 9.1.2018. године одредио вештачење преко судског вештака грађевинске струке које садржи све прописане елементе, укључујући тачан задатак и обавезу вештака да обавести странке о дану одређеном за вештачење ако сматра да је њихово присуство потребно, те је судски вештак у складу са решењем суда обавио вештачење и доставио свој налаз и мишљење, на које су у складу са чланом 271 Закона о парничном поступку парничне странке могле изнети примедбе. Осим тога, судски вештак у свом налазу је навео да вештачењу нису присуствовали пуномоћници парничних странака због краткоће времена за писмено дописивање и усклађивање термина, док је према стању у списима дана 20.2.2018. године пуномоћнику туженог адвокату Владици Станићу покушана достава решења о вештачењу, али је на повратници констатовано да је именовани адвокат одсељен са адресе Далматинска 51, на коју адресу је суд током поступка вршио доставу.

Несновано се жалбом указује да су нејасни разлози првостепеног суда о чињеници битној за одлучивање - да ли је тужила својим радом и средствима учествовала у адаптацији предметне непокретности, јер наведена чињеница није могла бити утврђена доказима предложеним и изведеним током првостепеног поступка.

Према утврђеном чињеничном стању, тужени је био упознат са извођењем радова на кући и са истима се сагласио, а првостепени суд је битне чињенице које се односе на улагање средстава у адаптацију спорне непокретности утврдио саслушањем странака и сведока и у складу са чланом 8 Закона о парничном поступку правилно оценио да је тужила уложила свој рад и средства која је стекла радом, а тужени није предложио доказе на основу којих би се утврдио другачији допринос тужиле у адаптацији спорне непокретности. Такође, првостепени суд је имао у виду приложене потврде туженог о трансферу новца у корист тужиле, имајући у виду да су сви наведени износи урачунати у вредност изведених радова, осим износа датих на име поклона – за рођендан тужиле, као и за куповину авионске карте, а што је потврдио тужени у свом исказу на рочишту од дана 3.10.2018. године. По оцени другостепеног суда, првостпена пресуда у побијаном делу садржи довољне и потпуне разлоге о свим битним чињеницама, те је на правилно и потпуно утврђено чињенично стање правилно примењено материјално право када је облигационо правни захтев тужиле усвојен, с обзиром да иста доказала да је у финансијском и физичком смислу допринела адаптацији спорне непокретности.

Приликом доношења одлуке Апелациони суд је ценио и остале жалбене наводе, али их посебно не образложе, јер су без утицаја на могућност другачијег пресуђења.

Неосновано се жалбом указује на погрешну примену материјалног права приликом одлучивања о трошковима парничног поступка.

Одредбом члана 153 став 2 Закона о парничном поступку прописано је да ако странка делимично успе у парници, суд може с обзиром на постигнути успех да одреди да свака странка сноси своје трошкове или да једна странка накнади другој сразмеран део трошкова, док је одредбом члана 154 став 1 Закона о парничном поступку прописано да ће суд, ценећи све околности, приликом одлучивања који ће трошкови да се накнаде странци да узме у обзир само оне трошкове који су били потребни ради вођења парнице, а ако је прописана тарифа за награде адвоката или за друге трошкове ти трошкови се одмеравају по тој тарифи.

Првостепени суд је трошкове поступка обрачунао процентуално - на начин који се не примењује у судској пракси (сагласно тужилином успеху у спору од 1.359.418,47 динара трошкове је требало досудити применом важеће Адвокатске тарифе и Таксене тарифе према висини вредности усвојеног дела тужбеног захтева), али како је на решење о трошковима поступка жалбу изјавио само тужени, а трошкови обрачунати на изложени правилни начин били би виши од досуђених, то сходно члану 395 у вези са чланом 153 став 2 и 154 став 1 Закона о парничном поступку није било места уважавању жалбе туженог, јер другостепени суд не може преиначити пресуду на штету странке која се жалила, ако је само она изјавила жалбу.

На основу изложеног, применом члана 390 у вези са чланом 387 став 1 тачка 2 и члана 401 тачка 2 Закона о парничном поступку донета је одлука садржана у првом ставу изреке ове пресуде.

Како тужени није успео у жалбеном поступку, то је сходно члану 165 став 1

Закона о парничном поступку одбијен као неоснован његов захтев за накнаду трошкова другостепеног поступка, одлуком садржаном у другом ставу изреке.

Приликом доношења одлуке Апелациони суд је имао у виду да је тужиља прецизираним тужбеним захтевом законску затезну камату тражила од дана пресуђења, и да је иста досуђена од дана вештачења, али како тужени у својој жалби на овај пропуст није указивао, то у смислу члана 386 став 4 ЗПП другостепени суд о прекорачењу захтева није био овлашћен да одлучује.

Председник већа-судија
Сања Агатоновић, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић